

Ordet, Ordføreren for Forslaget under Nr. 2 paa Dagsordenen, og som gik ud paa, hvad vi mente med at forelægge dette Lovforslag, om vi ønskede det fremmet paa Bekostning af det andet Forslag, saaledes at vi ikke ønskede at gaa videre paa den Vej, som er betegnet ved det andet Forslag. Jeg skal dertil svare, at dersom det skulde lykkes os at faa Lovforslaget gennemført, have vi den Tro, at det vil overflødiggøre det andet Forslag. Vi antage, at naar Kommunerne, saaledes som vort Forslag tilsigter, faa en Pligt til under visse Forhold at skaffe Arbejderboliger, og naar Initiativet dertil kan tages af Arbejderne selv eller de med dem ligestillede Samfundsklasser, vil det afhjælpe Bolignøden i saa høj Grad, at de Foreninger, dels velgørende Foreninger, dels egentlige Arbejderforeninger, der nu beskæftige sig med den Sag, ikke ville finde nogen egentlig Plads for deres Virksomhed, og at man derfor ikke længere vil behøve at gaa den anden Vej. Men i øvrigt skal jeg gerne være med til at arbejde disse to Forslag sammen, saaledes at man baade kunde gaa den ene og den anden Vej. Hvad vi have for Øje er navnlig dette at søge at komme frem ad den kommunale Vej. Det er den væsentlige Grund til, at vi have forelagt vort Lovforslag. Den Udvildelse af Loven af 26de Februar 1898, som Forslaget under Nr. 2 paa Dagsordenen tilsigter, betyder nu i dette Øjeblik noget andet end den Forlængelse af den tidligere Lov, som man foretog i 1898. Jeg maa maaske tillade mig at udtale mig lidt herom.

For at gaa tilbage til den Tid, Spørgsmaalet først blev rejst her i Tinget, skal jeg nævne, at i 1886 indbragte 4 Medlemmer, de daværende Medlemmer for Københavns 1ste Valgkreds (Trier), 5te Valgkreds (P. Holm), 7de Valgkreds (C. Hage) og 9de Valgkreds (Hørdum) et Lovforslag, som gik ud paa at give Laan af Statskassen til et Beløb af 4 Millioner Kr. til Københavns Kommune. Dette Lovforslag tog altsaa specielt Sigte paa København og særlig paa Københavns Kommune. Disse 4 Millioner Kr. skulde for det første være uopsigelige, og dernæst skulde de være rentefri i 3 Aar. Man indsaar altsaa allerede den Gang, at hvis man skulde faa Københavns Kommune til at optræde i den Sag, som Lovforslaget tilsigtede, maatte man give Kommunen en særlig Begunstigelse. Men det, der var Hovedsagen, var dog dette, at man ønskede, at det var Kommunen og ikke andre end

Kommunen, der skulde tage sig af denne Sag. Der blev den Gang bragt en Række Oplysninger frem om, hvor nødvendigt det var, at Kommunen tog sig af denne Sag og tilvejebragte Arbejderboliger og tillige omregulerede usunde og overbebyggede Bydele. Der blev foretaget omfattende Undersøgelser af Lejligheder i de paagældende Kvarterer, Undersøgelser, hvis Resultat jeg ikke nærmere skal komme ind paa, da de allesammen staa i Rigsdagstidenden for den Tid, men jeg skal kun bemærke, at saa godt som alle de Lejligheder, der bleve undersøgte i Vognmagergade, Brøndstræde, Aabenraa og paa Kristianshavn, ere til Stede endnu, disse Gader have ikke undergaaet nogen Forandring, og naar Lejlighederne den Gang vare daarlige og indskrænkede og usunde, maa det være en Selvfølge, at Tilstanden nu, saa mange Aar efter, maa have forværret sig i ganske betydelig Grad. Det var disse Forhold, man den Gang havde for Øje, og man mente, at naar de skulde forandres, maatte Kommunen nødvendigvis træde til, og at det var den, der maatte skaffe gode og sunde Forhold i Stedet. Under Behandlingen af dette Lovforslag blev det, som ærede Medlemmer ville vide, totalt forandret. Det blev forandret saaledes, at det ikke skulde gælde for Københavns Kommune alene, men ogsaa for alle Købstæder i Landet. Det blev endvidere forandret saaledes, at det i Stedet for at omfatte 4 Millioner Kr. kom til at omfatte 3 Millioner Kr., og endelig blev Uopsigeligheden og Rentefriheden i 3 Aar taget bort, og der blev sat almindelig Rente- og Afdragsbetingelser i Stedet. Af de 3 Millioner Kr. skulde de 2 benyttes til Omregulering af usunde Bydele, særlig ogsaa med Arbejderboliger for Øje, og kun 1 Million Kr. skulde benyttes specielt til Opførelsen af Arbejderboliger, og de kunde da benyttes saavel af Kommunen som af private Foreninger, hvilke Foreninger, saaledes som Lovforslaget til sidst blev affattet, nærmest blev af en velgørende Natur, altsaa filantropiske Foreninger, som i Arbejdernes Interesse vilde opføre saadanne Boliger.

Saa gik der en Række Aar, og denne Lov blev saa godt som slet ikke benyttet, slet ikke af Kommunerne, og det var kun nogle ganske enkelte Foreninger, der have benyttet den. Saaledes stod Sagen altsaa i 1897, da Spørgsmaalet blev taget op igen, og det laa da ret nær at søge Loven udvidet paa den Basis, hvorpaa den hvilede, idet man gik ud fra andre Forudsætninger.